

INTERNATIONAL COUNCIL ON MONUMENTS AND SITES

Netherlands

Jaarverslag 2007

Vereniging ICOMOS Nederland

Secretariaat: Erfgoedhuis
Herengracht 474, 1017 CA Amsterdam
tel. (020) 716 73 57, info@icomos.nl
WWW . I C O M O S . N L

Jaarverslag 2007 Vereniging ICOMOS-Nederland

Organisatie

ICOMOS-Nederland is de nationale afdeling van de internationale beroepsvereniging van experts in de (onder- en bovengrondse) monumentenzorg, waaronder ook wordt verstaan het erfgoedbeheer. ICOMOS-NL functioneert voor haar leden als een platform voor uitwisseling van kennis en als de springplank naar het internationale werkveld. Een permanent bureau kanaliseert de informatiestroom.

Ledental

Het ledental is in 2007 stabiel, met een aantal van circa 15 afvallende en nieuwe leden: 123 individueel en 13 institutioneel. Het institutioneel lidmaatschap van SNA en NCM is overgenomen door één lidmaatschap van Erfgoed Nederland.

Bestuur

De secretaris, Emil van Brederode, werd na zijn eerdere herseninfarcten dit voorjaar nogmaals getroffen, waardoor zijn toestand wederom verslechterde. De artsen geven niet veel hoop meer op definitief herstel. Formeel is zijn functie binnen het bestuur nog ongewijzigd, terwijl Dorien Scheerhout als waarnemend secretaris optreedt.

Het bestuur is uitgebreid met de heer Harry Brinkman, burgemeester van de gemeente Beemster en voorzitter van het Platform Werelderfgoed Nederland.

Het bestuur vergaderde driemaal (26-2-07; 25-5-07; 19-9-07). Voorzitter, penningmeester en chef de bureau hadden tussentijds zeer regelmatig onderling overleg om de uitvoering van de bestuursbesluiten intensief ter hand te nemen.

ALV

De Algemeen Ledenvergadering werd op 19 juni 2007 gehouden in het Westfries Museum te Hoorn. Het was de eerste gelegenheid om de kwestie van het bedreigde voortbestaan van de vereniging met de leden te bespreken. Jaarverslag en jaarrekening werden met algemene stemmen goedgekeurd.

Op dezelfde middag verzorgde Martijn Manders een rondleiding over de tentoonstelling “De zoektocht naar de Hoorn” rond de opgraving van een Nederlands schip dat in 1616 in Patagonië (Argentinië) verloren is gegaan.

Een Buitengewone Ledenvergadering werd gehouden op 26-11-07 in Amsterdam. Deze was specifiek en uitsluitend gericht op het informeren van de leden over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met Erfgoed Nederland, het nieuwe sectorinstituut voor het cultureel erfgoed.

Op 23 januari 2008 vond een tweede Buitengewone Ledenvergadering plaats, eveneens in Amsterdam, om nadere vragen van de leden over de definitieve overeenkomst te beantwoorden.

Website

In april 2007 kom na lange voorbereiding de website www.ICOMOS.nl worden gelanceerd. Bureau La Rotonde heeft een strak en overzichtelijk ontwerp gemaakt dat door het bureau is ingevuld. Hiervoor is een betrekkelijk eenvoudig content management systeem beschikbaar dat het mogelijk maakt zonder tussenkomst van de ontwerper alle nodige wijzigingen bij te houden.

Speciale dank en complimenten gaan uit naar Pauline van Roosmalen, die geheel belangeloos het onderdeel Student Helpdesk heeft ontwikkeld en ingevuld – vanaf de start het meest uitgebreide deel van de site!

Personeel

ICOMOS is een organisatie die haar activiteiten ontplooit door de vrijwillige en onbezoldigde inzet van de talloze leden, wereldwijd zelfs met de inzet van 9.000 leden. Dat geldt ook voor het bestuur.

De vereniging ICOMOS-NL heeft om de continuïteit te garanderen een professioneel bureau opgezet.

Hiervoor is al jaren, mede dankzij een instellingssubsidie van het rijk, een vast kracht in dienst, zij het part-

time. Sinds 2000 is Benedict Goes in functie van *chef de bureau* aangesteld, thans voor 12 uur per week. Hierin komt eind 2007 een wezenlijke verandering (zie § Organisatorische ontwikkelingen). De *chef de bureau* is belast met de uitvoering van het beleid van de vereniging, daarin aangestuurd door het bestuur. Daarnaast behelst zijn functie de uitvoering van de algemene taken van het bureau: secretariaat van de vereniging en ondersteuning van het bestuur.

Op 1-1-2008 is het dienstverband met Benedict Goes beëindigd met de gelijktijdige start van een dienstverband tussen hem en de Stichting Erfgoed Nederland. Met het oog op de ambities van Erfgoed Nederland als sectorinstituut met besteltaken op het gebied van internationale contacten, heeft Benedict een aanstelling van 24 uur gekregen, waarbinnen taken voor ICOMOS vallen. Ter vergelijking: de aanstelling van ICOMOS bedroeg 12 uur. Tevens voerde Erfgoed Nederland een salarisverhoging in conform de inschaling in de functie van projectleider bij het sectorinstituut. Het totaal van afspraken maken dat het bestuur van ICOMOS-NL de overdracht met instemming heeft goedgekeurd.

Financiën

De vorig jaar door de RACM aangekondigde beëindiging van de instellingssubsidie heeft gedurende het verslagjaar tot intensief overleg met talloze betrokken geleid.

De subsidie aan alle organisaties*) die door de RACM werden ondersteund vanuit de zgn. Pot Oud zal per 1-1-2008 worden stopgezet omdat het ministerie het budget niet langer beschikbaar stelt. Vanaf het moment van aankondiging eind oktober 2006 tot eind 2007 is door bureau en bestuur gewerkt aan een oplossing van dit probleem.

Over het verslagjaar 2007 is door de RACM op verzoek van de vereniging de 'reguliere' subsidie uitbetaald. De financiële situatie is dan ook geenszins verontrustend. Dat geldt ook voor de toekomst na 2007 omdat het dienstverband met de werknemer m.i.v. 1-1-2008 wordt beëindigd waardoor de grootste uitgavenpost komt te vervallen.

Najaar 2007 stuurde de belastingdienst bericht dat ICOMOS NL is gerangschikt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI status). Leden en anderen kunnen hierdoor onder fiscaal gunstige voorwaarden schenkingen aan de vereniging doen of de vereniging zelfs in hun testament opnemen.

Algemene bedrijfsvoering

In verband met de gedeelde huisvesting in het Erfgoedhuis ontving het bestuur in november 2006 het bedrijfsplan van Stichting Erfgoed Nederland i.o. ter inzage. Erfgoed Nederland is in januari 2007 opgericht en heeft alle rechten en plichten van de fuserende onderdelen, waaronder NCM en SNA overgenomen. In eerste instantie bleven de condities van huisvesting en gebruik van kantoorapparatuur ook in 2007 gelijk. Terwijl andere 'inwonende instellingen' zoals de KNOB, Restauratoren Nederland en NVvA (Ned. Vereniging van Archeologen) de huur werd opgezegd, of een substantiële huurverhoging kregen aangezegd zoals de OMD (Open Monumentendag) overkwam, bleven alle condities voor ICOMOS gelijk. Dit kwam doordat vanaf medio 2007 gesprekken tussen Erfgoed Nederland en ICOMOS-NL werden gevoerd over nauwere samenwerking.

*) Hieronder vallen: Vereniging van beheerders van Particuliere Historische Buitenplaatsen, KNOB-Koninklijke Nederlandse Oudheidkundige Bond, Bond Heemschut, VBMK - Vereniging van Beheerders van Monumentale Kerkgebouwen, FIEN - Federatie Industrieel Erfgoed Nederland, OMD - Stichting Open Monumentendag, European Union of Historic Houses (ondergebracht bij de PHB) en ICOMOS.

Verslag

Het jaarverslag is opgesteld door Benedict Goes, *chef de bureau* van ICOMOS-NL, en wordt gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van het bestuur. Dit verslag over 2007 ziet er anders uit dan in voorgaande jaren, aangezien een onevenredig groot deel van de beschikbare tijd en capaciteit dit jaar besteed is aan de penibele situatie van financiering en voortbestaan. Dat neemt niet weg dat ook de inhoudelijke beleidstaken voortgang vonden:

- Platform voor kennisuitwisseling
- Bevorderen expertise door het ICOMOS netwerk
- Liaisonfunctie voor Nederlanders naar het buitenland & aanspreekpunt voor het buitenland

Organisatorische verwickelingen

De bezwaarschriftprocedure

Direct aan het begin van het verslagjaar, op 9 januari 2007 heeft het bestuur een formeel bezwaarschrift ingediend tegen het aangekondigde besluit van de RACM om de instellingssubsidie voor ICOMOS-NL per 1-1-2008 te beëindigen. Dit bezwaar is behandeld door de commissie voor de bezwaarschriften van het ministerie van OCW, in eerste instantie door advies te vragen bij de RACM en vervolgens in een hoorzitting. Ook andere organisaties zoals de KNOB en de OMD hebben bij dezelfde commissie bezwaar aangetekend. Uiteindelijk heeft Minister Plasterk op 18 juni op basis van het advies van de Commissie voor de bezwaarschriften van 5 juni over de kwestie bericht.

De opmerkelijke uitkomst van de langdurige procedure was dat

- a) de Commissie geen regeling heeft kunnen vinden op grond waarvan de RACM subsidies uit de zgn. Pot Oud (de subsidiepot waar de RDMZ ons uit betaalde) heeft verstrekt;
- b) de mededeling dat de zgn. Pot Oud zou ophouden te bestaan, niet betekent dat de subsidie vanwege het ministerie van OCW zelf stopt;
- c) derhalve uit de berichten van de RACM niet een besluit kan worden gelezen - dit betekent *de facto* dat de stopzetting nog niet is aangezegd, iets dat bij goed overheidsbestuur binnen 'een redelijke termijn' (minimaal een half jaar) gedaan moet worden;
- d) het ministerie noch in beleidsstukken, noch tijdens de hoorzitting enige duidelijkheid kon verschaffen over de toekomstige financieringsmogelijkheden;
- e) verwijzing door de RACM naar de nota 'Verschil maken' niet relevant is omdat daarin over de positie van ICOMOS niets gezegd wordt.

Concluderend kwam de Commissie tot het oordeel dat ICOMOS voor 2008 gewoon subsidie kon aanvragen bij de minister van OCW. Het bezwaar werd om die reden niet ontvankelijk verklaard.

Aanvullend signaleerde de Commissie in een toelichting dat het ministerie ICOMOS en andere organisaties binnen de monumentenzorg op onzorgvuldige wijze in onzekerheid laat over de toekomst. Sterker nog: de Commissie merkte op dat er binnen het ministerie kennelijk 'weinig eensgezindheid bestaat over de vraag hoe het verder moet'.

Ongetwijfeld wakker geschud door het harde oordeel van de Commissie over de onduidelijkheid die de RACM als uitvoerend orgaan van het ministerie van OCW had geschapen, heeft de RACM zich gehaast om op 30 juni 2007 een subsidiebeschikking af te geven voor de subsidie over 2007, die ook nog altijd hangende was. Nog net een half jaar voor 1-1-08 kon hierin worden meegenomen een extra regel waarin alsnog werd aangekondigd dat ICOMOS voor 2008 geen subsidie meer kon aanvragen bij OCW. De 'redelijke termijn' waarbinnen de overheid de afbouw van langdurige subsidierelaties dient aan te kondigen, was daarmee op het nippertje gehaald. De toekenning van 16.500 euro voor het lopende jaar was hierin geen enkel punt van discussie meer.

Andere wegen om uit de impasse te komen

Eveneens in januari 2007 heeft het bestuur de Raad voor Cultuur gevraagd om advies uit te brengen over subsidiering van ICOMOS in een andere vorm dan de bestaande. In haar antwoord van 13 juni meldt de Raad dat zij geen adviezen kan geven over problemen van afzonderlijke instellingen. Verwezen wordt naar het algemene advies over cultuurbeleid en de culturele basisinfrastructuur in de nota 'Innoveren, Participeren'.

Een directe poging van het bestuur om tot een praktische oplossing te komen voor de toekomst-bedreigende problemen was een gesprek met Jan Hoekema, cultureel ambassadeur van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Deze beaamde in het gesprek dat de functie van ICOMOS deels gelegen is in het uitvoeren van besteltaken ten behoeven van het Nederlandse cultuurbeleid van de overheid en dat om die reden financiële ondersteuning door het rijk billijk zou zijn. Een subsidie van rond de 20.000 euro achtte hij geen onoverkomelijk bedrag, maar aangezien OCW verantwoordelijk is voor cultuur en meer in het bijzonder voor uitvoering van het beleid rond het werelderfgoed, achtte hij zijn eigen ministerie van BuZa niet competent die subsidie te geven. Wel heeft hij toegezegd op zijn niveau overleg met OCW te voeren om tot een oplossing te komen.

Een andere pleitbezorger voor onze zaak is Rick van der Ploeg geweest, de Nederlandse vertegenwoordiger in het Werelderfgoed Comité. Deze betoonde zich zeer betrokken en verontrust. Echter, ook zijn interventie bij het ministerie van OCW heeft geen direct effect kunnen sorteren.

Aangezien alle organisaties die voorheen gesubsidieerd werden uit de Pot Oud bericht hadden ontvangen over de definitieve stopzetting van financiering met ingang van 2008, hebben vijf landelijke organisaties zich verenigd in hun reactie. Op 29 augustus 2007 richtten de KNOB, Bond Heemschut, OMD, VMBK en ICOMOS zich in een brief aan de Vaste Kamercommissie voor Cultuur bij de Tweede Kamer. Hierin werd voor 2008 een begrotingsaanpassing bepleit omdat de nieuwe cultuurnota-periode pas per 2009 ingaat. Om de continuïteit van deze organisaties te garanderen zou een gat in de subsidiering zo gedicht kunnen worden. De brief werd namens de genoemde organisaties ondertekend door de KNOB, als oudste erfgoedinstelling van ons land. ICOMOS verzorgde de communicaties, onderling en aan de Kamer en alle Commissieleden individueel.

Inmiddels waren voor ICOMOS-NL andere gezichtspunten voor de toekomst geopend, waardoor de uitkomst van deze brief voor ons minder relevant is.

Met de KNOB werd door de chef de bureau rechtstreeks contact onderhouden, onder andere door als toehoorder tijdens de bestuursvergadering van 25 juni informatie uit te wisselen.

Eerste rechtstreekse contact met OCW en het gevolg hiervan

Op 11-06-2007 werd het bestuur van ICOMOS-NL uitgenodigd voor een gesprek met beleidsambtenaren op het ministerie van OCW. Tijdens dat gesprek werd aangezegd dat subsidie van het ministerie vanaf 2008 niet meer mogelijk was. Reden hiervoor is een politiek besluit om de subsidiesystematiek vanaf 2009 (sic) op geheel andere wijze te organiseren. In hetzelfde gesprek werd gesuggereerd om aansluiting te zoeken bij andere landelijke instellingen, met onverwacht de mededeling dat OCW uitsluitend Erfgoed Nederland als een dergelijke instelling erkent. Aangezien ICOMOS om inhoudelijke redenen veel meer reden had om samenwerking te zoeken met CIE (Centrum voor Internationale Erfgoedactiviteiten), waren in deze richting al besprekingen gaande. Voor het eerst in driekwart jaar was dit de eerste uitspraak van OCW waaruit de voorkeur van het ministerie bleek.

De voorzitter van ICOMOS-NL heeft naar aanleiding hiervan besprekingen met de directeur van Erfgoed Nederland geopend. Het bleek al snel dat beide organisaties groot voordeel zouden kunnen hebben van nauwe samenwerking: Erfgoed Nederland bleek bereid de werknemer van ICOMOS over te nemen plus een aantal taken, waardoor direct een start gemaakt zou kunnen worden in een nieuwe, door OCW geformuleerde taak vorm kon worden gegeven. Erfgoed Nederland had als sectorinstituut de opdracht om internationaal actief te worden. Door gebruik te kunnen maken van het netwerk van ICOMOS was een

vliegende start hierin mogelijk. Voor ICOMOS was een eerste zorg de continuering van het dienstverband van haar werknemer, die zonder subsidie onmogelijk gegarandeerd kon worden. Ten tweede het voortzetten en liefst uitbreiden van werkzaamheden ten behoeve van de internationale monumentenzorg, in de breedste zin.

Hierin hebben de twee organisaties elkaar gevonden en een samenwerkingsovereenkomst opgesteld, die met ingang van 1-1-2008 van kracht is. Erfgoed Nederland neemt het dienstverband van Benedict Goes over en neemt tevens een groot aantal taken van ICOMOS-NL over, te weten het onderhoud van het internationale netwerk, de liaisonfunctie met de Nederlandse erfgoedinstellingen naar het buitenland, de ontvangst van buitenlandse bezoekers, en het ondersteunen van het ICOMOS Committee on Shared Built Heritage en tenslotte de ondersteuning van het bestuur van ICOMOS-NL. Dit alles heeft Erfgoed Nederland opgenomen in haar meerjarenplannen die ter financiering aan het ministerie van OCW zijn voorgelegd. Het ziet er naar uit dat financiering van deze plannen de volle medewerking van het ministerie krijgt.

ICOMOS-Nederland blijft bestaan als zelfstandige vereniging, onderhoudt de contacten met het internationaal secretariaat, houdt haar bestuursverantwoordelijkheden in afgeslankte vorm, blijft met name verantwoordelijk voor alles betreffende het werelderfgoed (de officiële taak).

Om deze overeenkomst ook in tastbare vorm tot uiting te laten komen, is hierin opgenomen dat ICOMOS een vast bedrag per jaar betaalt aan Erfgoed Nederland.

[zie bijlage voor de samenwerkingsovereenkomst]

Platform voor kennisuitwisseling

Een belangrijke factor in de kennisuitwisseling is de traditie binnen de vereniging om lezingen-avonden te organiseren, waarin binnenlandse of buitenlandse sprekers aspecten van internationaal monumentenbeheer en –behoud belichten. Door de organisatorische besognes binnen de vereniging is het aantal lezingen dit jaar beduidend kleiner dan in voorgaande jaren en dan bedoeld.

18 april 2007: Bouwen aan de Hudson

Arnoud van Aalst heeft als bestuurskundige en architectuur-historicus in New York onderzoek gedaan naar de organisatorische kant van het Nederlandse erfgoed. Hoe wordt er al dan niet samengewerkt? Wie zijn de spelers? Waarom is het fenomeen *Dutch Heritage along the Hudson River* (nog) geen werelderfgoed?

Marieke Leeveerink is in 2006 het *Dutch Farmstead Survey Project* gestart. Nieuw Nederland kent een rijke historie waar nog veel van terug te vinden is. Niet alleen in de namen van steden en dorpen maar ook in de architectuur. Naar schatting bestaan er nog meer dan duizend *Dutch barns* en *Dutch houses* in de ruime streek rond New York. Tijdens de avond kwam na het overzicht van het Nederlandse erfgoed een interessante discussie op gang over de mogelijke samenwerkingsverbanden, en de mogelijkheden een nieuwe organisatie op te richten. Enerzijds is grote behoefte vanuit de VS aan inhoudelijke kennis (SHBO, Zaanse Schans, etc). Daarnaast speelt het behoud zich af tegen de achtergrond van economische belangen (oude bouwmaterialen zijn goed verkoopbaar in de VS) en toenemende toeristische interesse.

20 april 2007: Restauratiebeurs en de restauratie van de Sint Jan van Den Bosch

De Nederlandse Restauratiebeurs is hét trefpunt voor vakmensen, ambachtslieden, onderzoekers en wetenschappers op het gebied van restaureren en conserveren van cultureel erfgoed. Een ideale omgeving om te netwerke. Voorafgaand een rondleiding door de bouwloods bij de Sint-Jan, een ‘eeuwig bedrijf’ – voor de instandhouding van dit top-monument.

9 mei 2007: Zuid-Afrika

Gert Jan Luijendijk, thans medewerker van de RACM, was jarenlange directeur van Monumentenwacht Nederland dat zelfs in Zuid-Afrika als succesvolle formule van instandhouding door onderhoud is opgemerkt. Samen met collega Taco Hermans bezocht Gert Jan vorig jaar Zuid Afrika om de situatie ter plekke te komen bekijken en inspecteren. Een enorme ervaring met een kleurrijk land vol contrasten en enthousiaste mensen.

Job Roos, *associate professor* bij R-MIT aan de TU Delft, gaf vervolgens een overzicht van het meerjarig HGIS project Genadendal in Zuid-Afrika. Het behelst een duurzame herontwikkeling van deze oudste missiepost in de Overberg, zo’n 140 km vanaf Kaapstad. De TU-Delft werkt hierin nauw samen met de *Western Cape Cultural Commission*. De belangrijkste doelstelling is het daadwerkelijk opstarten van een integrale duurzame ontwikkeling van Genadendal. Een complexe opgave. Het Nederlandse subsidiebedrag tezamen met het Zuid-Afrikaanse deel in natura bedraagt ca. 2,5 miljoen euro. Job Roos ging in op de inhoudelijke en procesmatige kant van het project, dat begin 2008 in Capetown met een internationaal symposium wordt afgesloten. De prangende vraag: wat zijn de belangrijkste lessen die counterparts kunnen leren voor toekomstige vergelijkbare ontwikkelingen.

31 oktober 2007:

lezing afgelast

Studiedag Nederland-Vlaanderen

Hoewel Nederland aan de beurt was de organisatie van deze uitwisseling op zich te nemen, is het niet gelukt hieraan uitvoering te geven.

Liaisonfunctie en bevorderen expertise door het ICOMOS netwerk

ICOMOS-NL is op diverse manieren betrokken bij expertise bevorderende activiteiten, zowel door (bestuurs-)leden als door het bureau. Expertise wordt geleverd op expliciet verzoek of door deelname aan discussies en studiedagen van derden of door middel van het (mede-)organiseren van symposia. De liaisonfunctie van ICOMOS-NL bestaat uit alle vormen van contacten, aanbevelingen en specifieke adviezen waarmee Nederlandse medewerkers van instellingen, universiteiten en bedrijven geholpen kunnen worden in de uitoefening van hun werk op het gebied van erfgoed-beheer.

Binnenlandse expertise-verstrekking

- ICOMOS-NL was mede-organisator van de landendag Indonesië, waarvoor CIE het voortouw nam. De zeer geslaagde en informatieve dag in het Rijksmuseum voor Volkenkunde in Leiden op 28 juni leverde alle aanwezigen een schat aan inzicht in elkaars werk.
- Een vergelijkbare landendag over Suriname vond plaats op 27 september in het Nationaal Archief in Den Haag. Ook hier waren alle actieve partijen, en een groot aantal vertegenwoordigers uit Suriname verenigd.
- In samenwerking met WTA-Nederland/Vlaanderen werden diverse studiedagen gehouden. De Wetenschappelijk-Technische groep voor aanbevelingen inzake bouwrenovatie en monumentenzorg is een internationaal samenwerkingsverband van bedrijven in de restauratietechniek en wetenschappers, die studiedagen houdt waar ICOMOS-leden inhoudelijke inbreng leveren danwel als toehoorder aanwezig zijn. Thema's waren in 2007: Herbestemming van religieus erfgoed, Restauratie, onderhoud en beheer van monumenten.
- Advies aan Blue Shield Nederland over uitwisseling van gegevens voor een doeltreffende database met gegevens over personen die in geval van calamiteit assistentie kunnen bieden.
- Advies en expertise werd geleverd aan het bestuur en werkgroepen van Blue Shield-Nederland. BS-Nederland, een samenwerkingsverband tussen ICOMOS, ICOM, IFLA en ICA, is bedoeld om het maken van calamiteitenplannen te stimuleren en in geval van acute nood op cultureel gebied hulp te bieden. De bestuursfunctie van voorzitter wordt door ICOMOS uitgeoefend in de persoon van ir. Holger de Kat. Verdere expertise wordt tevens door Benedict Goes geleverd als lid van de klankbordgroep.
- Participatie in de voorbereidingen van een New Netherlands stichting ter onderzoek en promotie van voor het Nederlands erfgoed in New York-state en Albany.
- Participatie in de door SICA georganiseerde erfgoeddag (24-4) over de Verenigde Staten, waar tijdens een matchmaking-sessie gelegenheid was om de vertegenwoordiger van de Nederlandse consulaat in New York te vragen naar de voorbereidingen van het Hudson-herdenkingsjaar 2009 en de mogelijke inbreng van het New Netherlands Project daarin.
- Participatie in het proces van nominatie van de binnenstad van Amsterdam voor de Werelderfgoed Lijst, o.a. door de informatieavond op 12 juni in de ambtswoning van de burgemeester.
- Levering van teksten over ICOMOS en Blue Shield voor het Monumentenjaarboek, voorheen uitgegeven door de NCM, thans door Erfgoed Nederland.

Kennisverspreiding door het bekendmaken van activiteiten van derden

- Samenwerking met en verspreiding van informatie van het CIE (Centrum voor Internationale Erfgoedactiviteiten).
- Verspreiding van de Newsletter EAP = Ecole du patrimoine Africain, een instelling in Benin die via een tweetalige e-mail newsletter informatie over Afrikaans erfgoed verspreidt.
- Verspreiding nieuwsbrief van de New Holland Foundation over erfgoedactiviteiten in Brazilië.
- Verspreiding MOWIC nieuwsbrief over erfgoedactiviteiten in West Indies.
- Verspreiding van de nieuwsbrief van Europa Nostra.
- Verspreiding van de nieuwsbrief van ArchiAfrika.
- Verspreiding van de aankondiging van het DOCOMOMO symposium.
- Verzoek uit Japan voor adhesie bij de oproepen tot behoud van Tomonoura, dat bedreigd wordt door de bouw van een brug en parkeergarage.
- Verspreiding van aankondigingen van UNESCO-conferenties mbt het Werelderfgoed.

Buitenlandse expertise-verstrekking

- Op verzoek van het secretariaat van ICOMOS-International in Parijs werd advies gegeven over een expert die het nominatiedossier van de vestingwerken van Vauban in Frankrijk voor de Werelderfgoed Lijst zou kunnen beoordelen door middel van bezoek ter plaatse. Door strubbelingen in de communicatie tussen de expert en World Heritage Unit in Parijs, heeft het bureau veel tijd in de bemiddeling en begeleiding gestoken.
- Op verzoek van het secretariaat van ICOMOS-International in Parijs is een evaluatiemissie uitgevoerd ten behoeve van het voor de werelderfgoed genomineerde systeem van fortificaties rondom de samenkomst van de Donau en Váh in Slowakije en Hongarije. Over de resultaten is gerapporteerd aan ICOMOS-International.
- Op verzoek van het secretariaat van ICOMOS-International in Parijs werd advies gegeven over een expert die het nominatiedossier van de steden Malaka en Penang op voordracht van Maleisie te beoordelen met een zgn. desk review.
- Op verzoek van het Prince Claus Fund werd binnen ICOMOS-NL een expert gevonden die kon adviseren over de relevantie van een steunverzoek van de National Trust of Sri Lanka ten behoeve van de noodmaatregelen ter behoud van het fort Malwana in Sri Lanka.
- Diverse studenten werden via de Student Helpdesk ondersteund in hun pogingen een onderwerp van studie te vinden in het gemeenschappelijk koloniaal erfgoed en de verdere uitwerking daarvan.

Expertise-bevordering via ICOMOS activiteiten internationaal

- ISC on Shared Built Heritage heeft een sterke Nederlandse betrokkenheid, niet alleen door de Nederlandse voorzitter (Peter van Dun) maar ook door de actieve sectie in ons land die onderling informeert over eigen projecten en contacten, maar tevens als klankbord fungeert voor de voorzitter. Het beoogde symposium in Zuid-Afrika kon niet worden georganiseerd door stroeve samenwerking tussen de partners in de diverse landen.
- Op verzoek van ICOMOS-Norway werd geadviseerd over de opzet en techniek van de Nederlandse website. Ons doel om een standaard format een breder gebruik binnen ICOMOS te geven, kreeg hiermee een nieuwe impuls.
- Jan Willen van Beusekom nam deel aan de vergadering en symposium van het Wood Committee, 11-16 november in Florence.
- Via het Committee on Cultural Tourism werd belangstellend geïnformeerd naar de toestand van Emil van Brederode. De professionele contacten zijn door andere vertegenwoordigers overgenomen, waaronder Dirk Noordman en Inke Camphens.

SAMENWERKINGSOVEREENKOMST

De ondergetekenden:

Vereniging ICOMOS (International Council on Monuments and Sites) Nederland, gevestigd te Amsterdam, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar penningmeester, dr.ir. W.V.J. Freling en haar voorzitter, prof.dr. K.A. Ottenheim, hierna te noemen ICOMOS;

en

Stichting Erfgoed Nederland, gevestigd te Amsterdam, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door haar bestuurslid, dr. H. van Londen en haar voorzitter, drs. J.J.L.M. Janssen, hierna te noemen EN;

in aanmerking nemende:

- EN heeft per 1 januari 2007 alle rechten en verplichtingen ten aanzien van ICOMOS Nederland overgenomen van Stichting voor de Nederlandse Archeologie;
- EN oefent geen bedrijf uit en is niet op winst gericht, maar streeft als stichting een bepaald cultureel doel na;
- ook ICOMOS oefent geen bedrijf uit en is niet op winst gericht, maar streeft als vereniging een bepaald cultureel doel na;
- EN en ICOMOS hebben vanwege de beoogde doeleinden nauwe banden met elkaar;
- Nederland is als verdragstaat zowel binnen de UNESCO als de Werelderfgoed Conventie de verplichting aangegaan om ICOMOS als adviesorgaan voor het werelderfgoed te erkennen en te benutten. Impliciet betekent dit dat Nederland de morele verplichting op zich heeft genomen om ook een nationaal comité in stand te houden, zoals alle landen dat doen. De subsidie van de Nederlandse overheid aan ICOMOS is per 2008 afgeschaft en het ministerie van OCW heeft te kennen gegeven dat ICOMOS voortaan door EN zal worden gesteund. EN zal ICOMOS als onafhankelijke NGO huisvesten en in standhouden;
- deze nieuwe samenwerking kan voor beide partijen interessant zijn, zeker op het gebied van de uitvoerende werkzaamheden. EN kan hierbij gebruik maken van de decennialange ervaring en expertise die binnen ICOMOS aanwezig is en het wereldwijde netwerk en de naamsbekendheid van ICOMOS. Partijen erkennen echter het belang dat ICOMOS herkenbaar blijft als zelfstandige vereniging van experts op het vakgebied;
- ICOMOS zal zich binnen deze samenwerking in het bijzonder concentreren op de uitwisseling van expertise ten behoeve van het werelderfgoed;
- partijen achten het wenselijk de mondelinge afspraken schriftelijk vast te leggen;
- deze overeenkomst vervangt alle mondelinge en/of schriftelijke afspraken die in het verleden zijn gemaakt;

komen overeen als volgt:

1. Het bestuur van ICOMOS behoudt de verantwoordelijkheid over de volgende terreinen:
 - secretariaat van ICOMOS
 - benoeming Nederlandse leden in de International Scientific Committees
 - voordragen experts t.b.v. evaluatie van nominaties voor het werelderfgoed
 - vertegenwoordiging van de leden binnen ICOMOS international (o.m. op de General Assembly, de Europe Group meetings enz.)
 - goedkeuring jaarrekening
2. De huidige chef-de-bureau van ICOMOS, drs. Benedict Goes (hierna: de heer Goes), zal per 1-1-2008 in dienst komen van EN en zijn dienstverband met ICOMOS zal per diezelfde datum worden beëindigd. Het aantal uren in de arbeidsovereenkomst van de heer Goes zal worden verhoogd om ook voor EN nieuwe activiteiten op het gebied van het internationaal erfgoed op te zetten. Binnen de nieuwe opzet zal ook het Scientific Committee on Shared Built Heritage, waarvan ICOMOS penvoerder is, permanent ondersteund worden. Een deel van de werkzaamheden van de heer Goes blijft expliciet onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van ICOMOS:
 - contacten met de leden van ICOMOS.
 - contacten met het bestuur en bureau van ICOMOS International in Parijs.
 - selecteren Nederlandse leden in de International Scientific Committees.
 - aanzoeken experts t.b.v. evaluatie van nominaties voor het werelderfgoed.
3. Om te voorkomen dat Benedict Goes 'klem' komt te zitten tussen beide besturen (EN en ICOMOS) is een directe communicatie tussen beide organisaties noodzakelijk:
 - derhalve zal de heer Goes als ambtelijk secretaris in het bestuur van ICOMOS worden opgenomen
 - derhalve zal binnen de nieuwe functieomschrijving van de aanstelling van de heer Goes bij EN het voeren van het secretariaat van ICOMOS (onder verantwoordelijkheid van het bestuur van ICOMOS) expliciet worden vermeld. Mocht de heer Goes in de toekomst EN verlaten, dan wordt in goed overleg tussen beide organisaties een nieuwe secretaris voor ICOMOS gezocht.
4. De ledenadministratie evenals de financiële administratie wordt uitgevoerd door EN. Eindcontrole en goedkeuring vindt plaats door bestuur ICOMOS.
5. Er blijven gespecialiseerde activiteiten, uitsluitend voor de leden van ICOMOS (de avondlezingen en vergaderingen bv.) waarvoor ICOMOS de zaal van het Erfgoedhuis kan blijven gebruiken. De grotere evenementen (landendagen e.d.), en activiteiten met een breder publiekskarakter zullen onder gezamenlijke noemer EN en ICOMOS (en mogelijke andere partners, zoals het CIE) worden georganiseerd.
6. Activiteiten van EN die met herkenbare inbreng van ICOMOS of het ICOMOS-netwerk tot stand zijn gekomen, worden in de uitingen van EN vermeld met de toevoeging 'in samenwerking met ICOMOS'.
7. Voor de ondersteuning van ICOMOS betaalt ICOMOS een vergoeding van €2.900,- per jaar aan EN. ICOMOS zal dit bedrag voldoen door betaling van een jaarlijkse factuur. Deze bedragen zullen jaarlijks worden geïndexeerd conform het consumenten prijsindexcijfer.
8. EN is niet-BTW-plichtig. Mocht deze situatie in de toekomst wijzigen, dan zijn bovenvermelde bedragen exclusief BTW.
9. In het vierde kwartaal van 2008 wordt de uitvoerbaarheid van bovenstaande details van de samenwerking geëvalueerd waarbij de evaluatiecriteria zich concentreren op de verdeling van verantwoordelijkheden zoals in deze overeenkomst opgesomd. Indien wenselijk, kunnen dan aan de hand van ervaringen uit de praktijk bovenstaande afspraken tussen EN en ICOMOS in goed overleg worden bijgesteld.
10. Deze overeenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde tijd met ingang van 1 januari 2008. Deze overeenkomst is opzegbaar door EN of ICOMOS met een opzegtermijn van zes maanden, doch voor het eerst pas na 12 maanden na het ingaan van deze overeenkomst.

Aldus in tweevoud overeengekomen en getekend te Amsterdam op 19 januari 2008.